

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 6

81. ÅRGANG
22. MARS

1 9 6 9

PÅSKEUKEN 20 s. NUMMER

ARTIKLER, KOMMENTARER
AV FRATER CANDIDUS,
GUNNEL VALLQVIST, FINN D.
THORN, D. J. BOERS o. a.
FILM OG LESERBREV —

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo:

ST. OLAVS KIRKE, Akersveien 1.

Palmesøndag:

Kl. 9.00: Dialogmesse.
Kl. 9.15: Dialogmesse på Instituttet.
Kl. 11.00: Palmevigsel i St. Josephs kapell.
Prosesjon til St. Olavs kirke. Pontifikal-
messe.
Kl. 19.00: Dialogmesse.

Skjærtorsdag:

Kl. 10.00: Oljevigselmesse.
Kl. 19.00: Høymesse. Kommunion. Tilbe-
delse.

Langfredag:

Kl. 12.00: Pontifikalgudstjeneste med hyld-
ning av korset. Kommunion.
Kl. 19.00: Korsveiardakt.

Påskeaften:

Kl. 22.30: Påskevigilie. Vigsal av påske-
ilden, påskelyset og døpevannet. Mid-
nattsmesse.

1. Påskedag:

Kl. 9.00: Dialogmesse.
Kl. 9.45: Dialogmesse med engelsk preken
på Instituttet.
Kl. 11.00: Høymesse.
Kl. 19.00: Dialogmesse.

2. Påskedag:

Kl. 9.45: Dialogmesse.
Kl. 11.00: Høymesse.

Hvitesøndag 13. april:

Messer som på vanlige søndager.

ST. HALLVARD KIRKE, Enerhauggt. 4.

Palmesøndag: Kl. 8,35: Dialogmesse. Kl.
11: Palmevigsel, høymesse. Kl. 18: Af-
tenmesse.

Onsdag: Kl. 10: Messe. Anledning til
skrifte til kl. 19.

Skjærtorsdag: Kl. 19,00: Høymesse, tilbe-
delse til kl. 23,00.

Langfredag: Kl. 17,00: Hyldning av kor-
set, Kommunion.

Påskeaften: Kl. 22,45: Vigsal av påskelyset,
døpevannet. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8,35: Messe. Kl. 11,00:
Høymesse. Kl. 18,00: Aftenmesse.

2. Påskedag: Kl. 8,35: Messe. Kl. 11,00
Høymesse. Ingen aftenmesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Palmesøndag: Kl. 8.45, 10.00: Dialog-
messe. Kl. 11.00: Palmevigsel og høy-
messe. Kl. 18.30: Fransk messe.

Skjærtorsdag: Kl. 18.30: Konselebrert høy-
messe. Tilbedelse til kl. 23.00.

Langfredag: Kl. 17.00: Skriftoflesninger, Jo-
hannespasjonen, Forbønnene, Korsets
hyldning og kommunion.

Påskeaften: Kl. 23.00: Vigsal av Påskelyset
og konselebrert høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8.45, 10.00: Messe med
preken. Kl. 11.30: Høymesse. Kl. 18.30:
Messe med preken.

2. Påskedag: Kl. 11.30: Konselebrert høy-
messe.

MARIA KIRKE, Nyveien 17, Stabekk.

Palmesøndag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl.
10.45: Høymesse med palmevigsel og
prosesjon. Kl. 19.00: Aftenmesse.

Onsdag: Anledning til å skrifte hele da-
gen.

Skjærtorsdag: Kl. 19.00: Høymesse. Etter
høymessen tilbedelse til kl. 24.00.

Langfredag: Kl. 15.00: Korveiardakt. Kl.
19.10: Hyldning av korset. Kommunion.

Påskeaften: Kl. 22.45: Vigsal av påskeil-
den, påskelyset og døpevannet. Fornyelse
av dåpsloftene. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 9.45:
Barnmesse. Kl. 10.45: Høymesse. Kl.
19.00: Aftenmesse.

2. Påskedag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45:
Høymesse.

KRISTI-KONGE KAPELL, Glads vei 23.

Palmesøndag: Kl. 9.30: Høymesse. Kl.
11.00: Messe.

Skjærtorsdag: Kl. 16.30: Messe.

1. Påskedag: Kl. 9.30: Høymesse. Kl.
11.00: Messe.

2. Påskedag: Kl. 9.30: Messe.

LUNDEN KLOSTER, Ø. Lunden 5.

Palmesøndag: Kl. 10.00: Palmevigsel og
prosesjon. Høymesse.

Onsdag: Kl. 20.15: Matutin (norsk og
gregoriansk sang).

Skjærtorsdag: Kl. 8.00: Laudes (gregori-
ansk sang). Kl. 8.15: Høymesse. Kl.
21.45: Matutin. Tilbedelse til kl. 24.00.

Langfredag: Kl. 8.00: Laudes. Kl. 16.00:
Hyldning av Korset. Kommunion. Kl.
20.15: Matutin.

Påskeaften: Kl. 8.00: Laudes. Kl. 23.00:
Vigsal av påskeilden og påskelyset. Høy-
messe.

1. Påskedag: Kl. 10.00: Høymesse. Kl.
18.15: Vesper.

2. Påskedag: Kl. 10.00: Høymesse.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille- messe	Høy- messe
OSLO: St Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00 —
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.45 11.30 18.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 153244	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19.	8.30	1.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidmannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 —
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214 St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	8.45 19.00 6.15	11.00 — —
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604 St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	8.15 6.20	10.30 —
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

For alle som ønsker å motta den hl. Kommunion ved aftengudstjenestene SKJÆRTORS DAG, LANGFREDAG og PÅSKEAFTEN, gjelder de nye fastebestemmelser, dvs. en må være fastende i en time forut for altergangen.

Skjærtorsdag og Påskeaften utdeles den hellige kommunion bare under eller i umiddelbar tilknytning til Messen, mens Langfredag bare under den liturgiske handling. — Disse innskrenkninger gjelder ikke syke.

De som overvårer Påskennattsmessen som tar til for midnatt, oppfyller ikke samtidig søndagsbudet, men har messeplikt 1. Påskedag.

De som overvårer Påskennattsmessen som tar til ved midnatt, oppfyller samtidig søndagsbudet, og kan igjen motta den hellige kommunion 1. Påskedag.

PÅSKE 1969

Er det noe i den menneskelige erfaring som ingen blir ferdig med, er det uten tvil døden. Den er et faktum som ingen kan benekte. Den er en skjebne som nettopp de klokeste gjør opprør imot. Den er en gåte som intet menneske kan løse. Og døden er en radikal hendelse. Det er det hele menneske som dør, ikke bare en del av det. Døden er slutten på det hele mennesket som vi har kjent henne eller ham. Vår kollisjon med døden er en kollisjon med en absolutt makt som intet menneske kan stå seg mot. Døden er en fiende som intet levende kan unnsnippe. Den henger som et Damokles-sverd over alle hoder, og det slår før eller senere ned med ufeilbar sikkerhet.

De gamle munkene pleide å synge: «Media vita in morte sumus — midt i livet er vi i døden». Men så kommer det et budskap: «Den som tror på meg skal leve, om han enn dør». Døden har ikke det siste ord. Det siste og avgjørende ord er ved Gud som ikke er de dødes, men de levendes Gud. Han har reist opp sin enbårne Sønn fra de døde. Derfor, og derfor alene, er alle de som er i Kristus bestemt til å leve og leve i evighet. Selv om de først må dø.

Dette budskap grunner seg ikke på noe filosofisk prinsipp om menneskesjeliens åndelige natur, at den ikke er undergitt en materiell oppløsningsprosess. Det vi som kristne ser frem til er ikke bare dette at sjelen skal overleve i enslags jødisk Sheol eller et gresk Hades. Hva vi ser frem til er det hele menneskes evige liv, både legeme og sjel. Og alt dette fordi Kristus er oppstanden.

«Påskemorgen slukker sorgen, slukker sorgen til evig tid», fordi døden ikke skal være mer, fordi døden er forandret til seier. Dette er påskens budskap, et budskap som vi bare kan ta imot i troens kraft og som er absolutt avhengig av at Herren virkelig er oppstanden. Og at Herren er oppstanden har fra Kirkens begynnelse vært alle kristnes overbevisning og hovedinnholdet i selve den apostoliske forkynnelse. Vår kristentro står eller faller med Kristi oppstandelse. Dersom Kristus ikke er oppstanden, da er vår tro unyttig, og vi som i dette liv bare satte vårt håp til Kristus de ynkvendigste av alle mennesker.

Men nå er Herren «sannelig oppstanden». Intet vidnesbyrd er som dette et fellestrekk for hele det nye testamente. Og nå vet vi med troens guddommelige sikkerhet at Gud som har elsket oss så høyt at Han i Kristus ble en av våre egne, ikke vil la vårt liv og våre kjæres liv gå opp i intetthetens røk.

Det er glede som derfor er påskens tone, en glede som verden hverken kan gi oss eller ta fra oss. Og påskens glede er ikke bare en stemning som hjelper oss til å glemme redsler og uhygge for en stakket stund. Den er ikke en narkomans knep som fører til en kunstig lykkelrus. Påskens glede er ekte og varig. Den ser hele den menneskelige virkelighet rett i øynene, også døden. For Herren er oppstanden.

D. B.

I DETTE NUMMERET:

	Side
MENS TRANSISTORENE SKRAVLER OM LYKKE	84
NYVALG I PRESTERÅDET	85
«DEN NYE AVIS»	86
SEX PR. TV	87
DET KATOLSKE «TROEN ALENE» ..	88
UT AV DJEVLSIRKELEN	90

MENS TRANSISTORENE SKRAV

Transistorene på fjellvidda skravler om kulingvarsler og kjærlighet i den stille uke. Vi innbiller oss at det går an å skravle om kjærlighet for vi er redd stillheten, den er avslørende. Mange mennesker frykter bystillheten i påskedagene, de vet ikke hva de skal gjøre med den. Ikke kommer det aviser heller, man savner fort middagsavisenes små injeksjoner av bitter. Til og med bakerne tar fri, hvorfor i all verden skal nå bakerne tenke på evigheten?

Hvorfor er vi så redde for stillheten? Er det bare fordi vi har et vrengebilde av hva stillhet er?

Stillhet er blant annet det å lytte. For å lære seg til å skjelne tingene fra hverandre igjen. De som flykter fra stillheten foretrekker forvirring, sa Thomas Merton.

Livet er jo ikke en strøm av ord

som brått klippes over av døden. Livets rytme, dets egentlige rytme, utvikles i stillhet, gis uttrykk og vender tilbake til stillhet.

Og de som elsker sitt eget bråk, de forstår seg ikke på noe annet. De går gjenennom skogene og i fjellene og de drar ut på havet med bråket sitt. De trenger inn i den tause naturen med sine maskiner av frykt for at denne rolige verden vil avsløre deres egen tomhet.

Det er den tragiske sannhet. At det forvirrede menneske som vi kaller det moderne, av mange grunner og ikke alltid av egen skyld, ikke lenger orker å være helt stille i stillheten. For det vil ikke innrømme at det ikke eier noe.

Vi har fått stemmen for å si enkelte viktige ting, og vi har fått tausheten for å kunne tenke på viktige ting. Og i påsken ser vi meningen i våre liv

med det vekselspillet ganske tydelig.

Jeg leste en gang om fire hundre tyske unge menn og kvinner som tilbragte hele den stille uken i fullstendig taushet. Men påskemorgen sang og danset de og ingen følte noe annet enn at det var naturlig og riktig. For virkelig glede kommer som en gave, hvis vi venter en liten stund i stillhet.

Og derfor valgte vi også dette bildet som er brukt som illustrasjon til denne påskeartiklen. En ung, lykkelig kvinne. Stille befrielse.

Kan vi nærme oss gleden og befrielsen ved å lytte til stemmene, tenke oss ansiktene? Så de alle sammen blir levende for oss? Det forlanges ikke særlig meget, vi blir egentlig ført videre. I den eldste kristne kirke begynte man å feire oppstandelsesfesten alt lørdag ettermiddag ved tre-tiden og den varte til etter midnatt, ja ofte til helt ut på morgensiden søndag.

Dette er den natt da du for dum førte våre fedre, Israels folk, ut av Egypt og lot dem vandre tørrskodd gjennom Rødehavet. Ja, dette er den natt som har jaget bort syndernes mørke ved ildstøttens lys.

Dette er den som det er skrevet om: «Og natten skal være som lyse dagen. Og natten skal lyse for meg i min glede».

Det må ha vært dugg på marken, de to kvinnene skynder seg oppover mot graven. De snakker bare om det som har hendt og om disiplene som ikke vet hva de skal gjøre, som er redde og avmektige, men i stillhet.

Og en hvitkledd skikkelse, sterk som en ung kriger sier til dem: Han dere leter etter er ikke her lenger, Han har gått foran dere inn i Galilea.

Aldri har vi forstått så godt hva den tomme graven betyr som den

NYHETER:

BISKOP I SLUMMEN

● Den nylig viede hjelpebiskop i La Paz, Adhemar Exquivel har besluttet seg til å leve blant de fattige indianerne i slumstrøkene i byens utkant. Han vil arbeide direkte mot den sosiale urettferdigheten og det «næringspolitiske slaveri» som hersker, han vil også kjempe for at folket ikke blir utlevert «til en blodig revolusjon».

● Alle franske katolikker er oppfordret til å fremkomme med deres synspunkter på presteproblemet til de franske biskopers plenumsmøte i mai.

KAP skriver:

I et communique fra den franske bispekonferences sekretariat hedder det:

«Spørsmålet om biskoppenes og præsternes liv og embede betyder noget for hele Gudsfolket. Allerede nu fremkommer lægfolk med deres synspunkter gennem grupperne inden for de apostoliske sammenslutninger, i tidsskrifter og på møttemøder.

Men nu kan de gøre det på en anden måde. De kan nemlig fremsætte deres mening skriftligt. Enhver katolik kan skrive om det til sin biskop eller til det franske sekretariat for lægfolket. Anonyme breve vil ikke blive taget i betragtning.»

Præsternes og biskoppenes liv og embede er blevet valgt som emne for biskoppenes næste plenarforsamling, fordi en del franske præster har dannet en gruppe, der kalder sig Udveksling af Synspunkter og Dialog, og som har til formål at ændre præsternes stilling til samfundet.

Over 300 af disse præster mødtes i januar i Paris, hvor de vedtog resolutioner, hvori de angriber det «kirkelige bureaukrati» og paternalismen. De ønsker, at præsterne skal have større frihed til at tage del i politiske og andre samfundsmæssige virksomhedsformer, og at de frit skal kunne vælge mellem ægteskab og cølibat. «Vi betragter os som værende på feltet, så længe klerikeren ikke er afgået ved døden,» siger de.

Som en forberedelse til plenarforsamlingen har bispekonferencens sekretariat for nylig meddelt, at hver eneste af de 55 000 fungerende præster i Frankrig vil blive taget med på råd. Af disse 55 000 præster er de 44 000 verdenspræster, mens 11 000 er ordenspræster.

Samtidig med denne meddelelse udsendte den franske bispekonferences permanente råd en erklæring til fordel for forbindelsen mellem præsteskab og cølibat, og hvori det meddeltes, at gifte præster ikke kan udøve deres præsteembede.

"FRATER CANDIDUS" ►

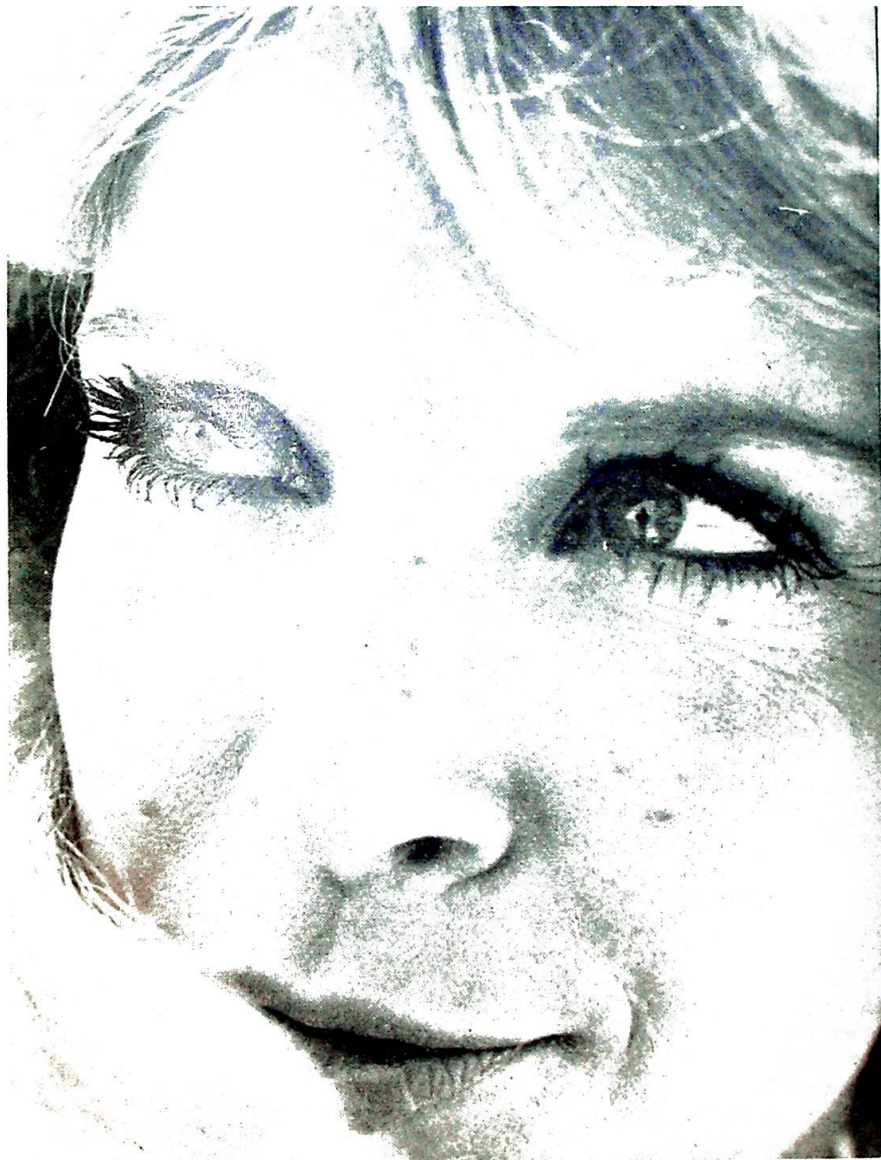
LER OM «LYKKE»

morgenen, forteller en av de 400 unge tyskerne som jeg tidligere nevnte. Plutselig var det tid til å prate, nesten i munnen på hverandre av glede. Tid til å danse. Herren er sandelig oppstanden.

Igjen og igjen gjentas dette temaet i våre sinn.

La oss også være lykkelige. Ikke forsiktige, ikke redde, ikke gjerrige, la oss ikke hate, ikke misunne noen, ikke frykte noen verdens ting.

Natten skal lyse for oss i vår glede.

På de følgende to sider sier Frater Candidus/pater Hallvard Rieber-MOHN «takkt og farvel» til sin spalte BLIKK PÅ TIDEN. Etter i femten år å ha skrevet disse kommentarene — av og til pr. flypost — synes han at det kan være nok.

Personlig mener jeg at hans «avskjedsblikk» ikke tyder på at femten år har sløvet hans penn det minste, tvert imot. På den annen side: Med en smule

kjennskap til dagens andre oppgaver for pateren må man jo innse at det kan bli for meget. Dessuten har vi den trøst at pater Rieber-Mohn i høy grad fortsetter som medlem av redaksjonen som rådgiver og venn, som kommentator i lederspaltene og som fast filmanmelder.

En foreløpig takk for BLIKK PÅ TIDEN-innsatsen — en vesentlig faktor i oppbygningen av dette lille blad i 50- og 60-årene. Det er med angst og be-

PRESTERÅDET NYVALG

Efter valg på medlemmer av Presterrådet, har rådet efter det «St. Olav» erfarer fått følgende sammensetning:

Pater Arno (formann)
Msg. Fishedick
Pater Rieber-Mohn
Pastor Wysiecki
Pater Boers
Pastor Kessels.

Varamannslisten efter valgene ser slik ut:

Pastor Messel
Pater Thorn
Pastor v. d. Burg
Pater Dahl
Pastor Pierre
Pater Rommelse.

”EN LEVENDE, ÅPEN MENINGS- UTVEKSLING”

Ifølge presidenten i den latin-amerikanske union av katolsk presse, ULAPC, Alejandro Avilles er «en levende, åpen meningsutveksling» innen Kirken nødvendig for den kristne fornyelse. Han sier samtidig:

«Hvordan kan fornyelsen fra det annet Vatikankonsil få feste hvis det ikke finnes muligheter for å gi uttrykk for klare, åpne og ansvarlige meninger blant Guds folk?»

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Arsabonnement kr. 25,—

vende hjerte at vi andre skal forsøke å bære den arven videre på ett eller annet vis.

A. R.

BLIKK på TIDEN

DEN NYE AVIS I

■ De første aviser, engang på slutten av 1700-tallet, var — og kalte seg ofte — «Intelligentsedler». De satset på de få velutdannede i samfunnet, almuen fikk greie seg med sine «Skillingsviser» og kulørte magasiner. I avisene ble de politiske og økonomiske nyheter fra inn- og utland drøftet blant «meningsberettigede». Det var engang svært få.

Vi er, ute og hjemme, kommet en lang vei fra «intelligenssedlen», i og med utdannings-demokratiet. På godt og vondt, forresten. De intelligente aviser er i dag ikke akkurat de mest innbringende. Men også når den hadde folkelig bredde og gjennomslagskraft, var avisen inntil nylig i opplegg en slags utvidet og modernisert «intelligensseddel».

I dag kommer noe helt nytt til: Pop-avisen. Trygg på at TV og radio stort sett greier nyhetene og informasjonen, satser den massivt på underholdnings-behovet. Sport og pop-stoff dominerer, nyheter anskues nesten utelukkende under sensasjonsvinkelen (som også er en slags underholdning) og reflekterende kronikk- og kulturstoff presses ut, eller avspises med sørgelig små teiger. Bildestoffet blåses opp til noen ganger fordummende format. En helt ny salgs-artikkel er dermed skapt — og den selger. Den er nemlig med sikker kommersiell teft innsiktet på et nytt og kjøpekraftig publikum, med helt andre begreper enn det gamle, om hva som er viktig og uviktig, mennesker som ofte bare leser en slik avis — eller ingen.

I Norge er vi ennå ikke riktig kommet med i dette. Men det kommer. Første norske urt i denne flora er «Verdens Gang». Etter kontinentale mål er den moderat i genren, og holder ennå både på politisk (konservativ) kommentar og kulturstoff, midt oppe i skøyteløpernes og mikrofon-sjarmørenes nærmest ubegrensede spalteplass. VG søker også, i sin «harde» og moderne stil, å gjennomlyse de nye livsformer og deres problemer — vel med et noe iherdig sideblikk til salgsværdien i krise og tragedie. Prostitusjon, narkotika-misbruk, ungdom på avveier, privatlivet til «kjendiser» ute og hjemme: Dette er veltrakkede stier i VG. Og stigende opplagstall kan tyde på at dens publikum «vil ha det» (hvilket — tross suksessen — kan være en kortslutning!). Noen ord som VG's redaktør, Arne Bonde, ytrer i et intervju «Morgenbladet» har hatt med ham (8. mars) røber forøvrig, at han tror det faktisk vil ha mer:

«— Vi tar for mange hensyn, f. eks. politiske. Og la meg tilføye: Rent generelt mangler norsk presse talenter. Pressen her i landet er for dumsnild!»

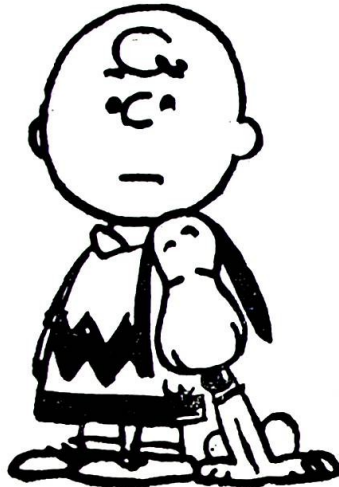
DEN NYE AVIS II

Her kan, ja bør det nok spinnes litt videre. Når noen utlegges som «dumsnill», kan det være bryet verd å se litt nærmere på både dumheten og snillheten.

Det er sant, hvis det er dét redaktør Bonde sikter til, at menneskebehandlingen i norsk presse jevnt over er «snill» — etter europeisk målestokk. Hvorvidt denne snillheten også er «dum» — det beror på synsvinkelen. Hvis folk, ikke minst i maktposisjoner og offentlige stillinger, etablerer seg som utilgjengelige mandariner og forlanger en «snill» presse, uansett hva de sier og gjør (eller oftere: ikke sier og gjør!), da kan vi være enige om at pressen kan og skal sette seg ut over det. Det er blant annet det vi har pressen for, det er en viktig del av dens mandat og oppgave i et demokrati. Men hvis det betyr, at den grunnleggende respekt for mennesker, herunder for deres

rett til privatliv, blir så dyr at den blir «dum», fordi leserne vil ha og betaler for drama, skandaler og «slakt» — da holder vi en knapp på den norske «dumheten». For da minner den til forveksling om folkeskikk og kultur — en sjeldnere og sjeldnere vare i den mest avanserte journalistikk på verdensplanet. Med andre ord: Noe å ta vare på. Å jatte med i forfallet her, kan bli det egentlige bevis på, at som folk og livsform har vi ingen egenart, bare ape- og papegøye-reflekser overfor det verste utenfra.

TRYGGHETEN

■ Mens vi er ved journalistene: I presse-kretser spres ryktet om at den kristelige dagsavisen «Vårt Land» og skipsfartsinteressennes hovedorgan «Norges Handels- og Sjøfartstidende» skal slås sammen til én avis. Hva den skal hete? Selvfølgelig: «Himmel og hav»!

Sikkert er det i hvert fall at begge aviser er utpregede miljøorganer, med godt om spalteplass for sine respektive «fag-områder». Skipsfarten er oss fjern — norsk kristenliv adskillig mindre. I «Vårt Land» har bladets produktive medarbeider dr.

Sverre Norborg i en artikkelserie tatt for seg den kristne forkynnelses problemer. De er så visst ikke små.

Dr. Norborg har, siden han vendte hjem fra USA, forent oppbruddsiver med en erklært kjærlighet til indremisjons- og vekkeselinjen i norsk kristendom. Det er en blanding av revolusjonstrang og pietisme hvis konkrete utsikter ikke umiddelbart springer i øynene. Pietismen og dens miljøer forekommer oss tvert om å være det mest sosiologisk fastlåste (og dermed: mest truede) miljø i norsk kristendom. Få steder virker tro-skaperen mot kristen tro og kristne livsnormer så problematisk og ubevisst forbundet med uttrykk — i ord og livsstil — som er avviklingsmodne, og som i dag bare kan virke avkristnende, dersom de skal opphøyes til almen norm for kristne mennesker.

Dr. Norborg reagerer, forståelig nok, nervøst og avvisende på adskillig av tidens bibelkritikk. I sine ytterligheter, noen av dem svært selebre og motepregede, virker denne kritikk ganske riktig tros- og kirke-oppløsende. Men alternativet til den er ikke avkallet på enhver bibelkritikk, også den sindige og nødvendige. Som vi kjenner miljøet omkring «Vårt Land», tror vi ikke det bør oppmuntres i sin trygghets-panikk, inntil skrekken for nær sagt enhver vitenskapelig nyvinning i studiet av Bibelen som orientalsk oldskrift avskjærer det fra virkeligheten. Orientalisk oldskrift — det er nemlig Bibelen også, og noe av nøkkelen til den ligger nødvendigvis der. Kanskje også sider vi ennå ikke riktig har fattet, nettopp i dens egenskap av Guds ord. Trygghet er ikke alt, i omgangen med ord som vitenlig er en «fortærende ild» og et «tve-egget sverd».

Sverre Norborg skriver dessuten:

«Det farligste angrep på Bibelens utvetydige sannhetsåpenbaring kom her i Norge ved den såkalte «Helvedestriden» for noen år siden, den gang Statens Kirke og Undervisningsdepartement oppnevnte seg selv til teologisk overdommer over både Bibelen og kirkens tro og forkynnelse. Det er ikke tvil om at denne Skriftstridige aksjon var populær i store deler av det som kaller seg landets intelligensia. For ikke lenge siden kunne man da også lese på lederplass i Dagbladet: «Helvede er avskaffet, heldigvis.»

Nå, skriftens evige sannhet avskaffes ikke ved et redaksjonelt utbrudd i Akersgata i Oslo.»

Det angår oss kanskje mindre enn mange andre. Men vi husker dette noe anderledes: «Kongen», dvs. den norske regjering, dvs. Kirke- og Undervisningsdepartementet har en lovbestemt og ganske visst problematisk myndighet i Den norske kirkes liv. Den er ikke lett å utøve, i en tid som vår. Utesket, og nødt til å treffe en avgjørelse i saken, opptrådte denne myndighet pinlig korrekt, ved å innhente de lutherske biskopers og de lutherske teologiske læreinstansers mening om det omstridte lærespørsmål. Over dette innsamlede materiale fastslo Departementet, fremdeles med en viss logikk, at biskop *Schjelderup* ved sine synsmåter, ikke hadde stillet seg utenfor luthersk lære. Det innsamlede materiale, som var alt annet enn entydig, tillot nok en slik konklusjon. Det kan vanskelig bebreides Departementet, som ordningen nå engang er. Dr. Norborgs anklage har visst feil adresse.

SEX PR. TV?

■ Planer om seksual-undervisning pr. fjernsyn har vakt ikke lite oppstyr, og sterke meninger kommer til uttrykk. En Gallup om seksual-opplysning for voksne mennesker gav tidligere i år inntrykket av at den er så menn praktisk talt det samlede norske folk tilhenger av. Undervisning pr. fjernsyn er straks en annen sak — det slagkraftige familiemedium er kanskje ikke den riktige vei. En kan beklage at åpenheten mangler i mange familier omkring disse spørsmålene. Det er forresten nokså fantasiløst straks å tale om «fortielse» og «hykleri» i en slik sammenheng — mønstrene for diskresjon, blyggesel, fellesskap og avstand mellom oppdragere og unge er uhyre varierende, også hos mennesker som slett ikke fortrenger dette saksforholdet, eller lider under noen slags «seksualangst».

Skolens seksual-undervisning, som visstnok de fleste gir sin tilslutning i prinsippet, har sviktet. Allikevel er det vanskelig å tro at den seksuelle uvitenhet er særlig utbredt i en så oversexet tid som vår. Problemet er snarere at det kryr av halv- og helsnuskede «kilder» som forsimples saken, ved å utnytte den i spekulasjon og vulgaritet. Det kom vel i hvert fall ikke NRK til å gjøre. TV-programmer om dette ville ikke bli lette å gjennomføre. Men det kan gjøres, med den nødvendige takt. Forhånds-fordømmelsen fra enkelte hold lyder ikke helt overbevisende. I noen tilfeller tvert om pinlig avslørende. Holder disse programmene ikke mål, kan det sies — med ettertrykk! Det kan kanskje, mer enn hodeløse protester, klargjøre også det kristne synet på dette livsområdet.

Ellers synes vi «Verdens Gang» (8. mars) har hatt en god idé: Avisen har åpnet en kritisk artikkelserie over sex- og porno-manien i vår tid, der forbeholdene begrunnes rolig og nyansert. Formannen i Norsk Husmorforbund, *Else Germeten*, og overlege *Victor Borg* har bragt nyttige momenter til debatten. Men ikke minst synes vi stortingsmann *Paul Thyness* (8. mars) får sagt et stillferdig, men fast og fornuftig ord:

«Men det er på det kulturelle plan at seksualiseringen er farligst. Når vi i det hele tatt er kommet dit hvor vi befinner oss i dag, er det fordi verdenskriger og en ufattelig utvidelse av vårt erkjennelsesområde og vårt materielle grunnlag har vært en påkjønning for vårt kulturmonster. Det har foregått en viss oppløsning av normer som har gjort altfor mange mennesker usikre på hvor de kan, bør og skal sette grensene — usikre på hvor en naturlig og sunn åpenhet slutter, og hvor griseriet begynner.

I ly av dette har seksualiseringen vokset til selv å bli en kulturopløsende faktor. Faresignalet er den frykt og unnfallenhet overfor seksualiseringens profeter og disipler som selv ansvarlige mennesker viser. Faresignalet er også den tiltagende bevisstløshet hos ellers tenksomme mennesker overfor denne art av kulturopløsning. Forleggere, redaktører, kunstnere, politikere tør sjelden mukke når de blir stillet overfor valgsituas-

sjoner, hva enten det er av frykt for å bli tillagt sensur-tilbøyeligheter, eller av usikkerhet overfor sitt eget verdigrunnlag.»

Dette er nok ikke langt fra den helt eksakte virkelighet. Og Thyness utfolder seg ikke i verbal forargelse, men peker rolig på et moment som mange av seksual-radikalerne undervurderer med en ganske robust naivitet og en summarisk menneskekunnskap:

«Når man håner tidligere generasjoners fortielsespolitikk, glemmer man altfor lett hvorfor den oppsto. Den var ikke en bevisst valgt fremgangsmåte, men et produkt av en ubevisst, kollektiv erkjennelse av emnets ømtålelighet. Man rører her ved en del av menneskesinnet hvor det for oss alle bare er en tynn, tynn grenselinje mellom det fine kjærlighetsforhold som øker vår menneskelighet, og det forrående griseri som reduserer den. Og denne linje eksisterer bare i det enkelte menneskes sinn. Risikoen for å sprengte slike grenselinjer er overveldende, når man trampler inn med kjønslivsbeskrivelser og seksualpropaganda.»

TAKK OG FARVEL

■ Ellers er denne porsjon «blikk på tiden» litt av en milepel for den som skriver dem. I femten år har *Frater Candidus* gitt «St. Olav»s lesere del i sine reaksjoner som norsk katolikk, i den løpende aktualitet som er vårt livsmiljø. Nå takker han av, til fordel for andre oppgaver og oppdrag. Femten år er da også mer enn nok — det blir, løst regnet og med anslagsvis riktige fradrag for vikaren *Broder Andreas*, ca. 1500 — vel ett tusen fem hundre — «stykk-kommentarer». Slik er dette ofte foraktede yrke å være «spaltist», eller som svenskene kaller det: En «tyckare» — en mann som lever i det å mene, til enighet eller forargelse for dem som leser ham. I disse femten årene har han fått så mange slags brever, fra begge parter. Det er, tross enkelte arge ord, bedre enn den tomme postkasse.

Hensiktene har i hvert fall vært de beste: Påtvinge «St. Olav»s lesere, katolikker og ikke-katolikker, en *utveksling* — eller som det nå heter: en «dialog» — mellom katolsk livsfølelse og norsk hverdag. Det måtte bli personlig, og følgelig begrenset. Der har vært «kjepphester», selv om de neppe er blitt ridd til blods. Men viljen til allsidighet, bredde, åpenhet og nærvær var i hvert fall god. Og om så bare én notis i denne ordmasse inspirerte en katolikk til å åpne noen kanaler mellom livet og problemene i vårt samfunn, og sin personlige tro, var det verd strevet. Den mentale ghetto, «dobbeltilivet» som nordmann og katolikk — i to vanntette skott uten innbyrdes kontakt — har hele tiden vært fienden.

De hyggelige brevene har mest vært fra folk som ikke deler vår tro, men som ofte gledet seg ved at denne spede katolske røst var med i det kor som utgjør norsk offentlighet og norsk kristendom, og som merket seg broer av enighet og forståelse over noe en lenge trodde var avgrunner. Det tror en ikke lenger. «St. Olav» har kanskje — tross alt — bidratt litt til det.

Femten år er nok. I hvert fall for én mann. «St. Olav»s redaktør vil nok under andre navn eller former sørge for å holde kanalene åpne og isfri, til det samfunn vi er en del av, og hvis hjerte-anliggender er og må være våre egne. Og så tynn er staben i og omkring «St. Olav», at *Frater Candidus* nok må «stå hos», klar til å fylle et hull, om noe uforutsett skulle inn-treffe. Men egentlig er disse linjer, med anerkjennelse av leserens tålmod, interesse og kritikk, min takk og mitt farvel.

Hallvard Rieber-Mohn.

HUSK FASTEAKSJONEN FOR BIAFRA

DET KATOLSKE

Det er ofte blitt uttalt — jeg tror det var en tysk jesuitt som formulerte det første gang — at Det 2. Vatikankonsil betyr den katolske kirkes overgang fra motreformasjon til medreformasjon. Hvis dette er riktig — og uten tvil har det meget for seg — så er dette en så radikal forandring i den katolske kirkes holdning at det må skape uro og usikkerhet hos mange katolikker, ikke minst konvertitter. Jeg har her for meg en bok som har tilhørt avdøde Mgr. Karl Kjelstrup, «Promptuarium celebrantis», som er en håndbok for de katolske prester i Norge i utførelsen av deres kirkelige embets handlinger. Der står også opptagelsesformelen for *heretikere*, — *Modus recipiendi haereticum*. Det fremgår av denne bok — fra 1915 — at alle konvertitter til den katolske kirke ble betraktet som

heretikere, og ble derfor løst fra den ekskommunikasjon som de hadde pådratt seg ved å ha tilhørt et heretisk kirkesamfunn. Ved min egen opptagelse i den katolske kirke i 1928 ble jeg løst fra den ekskommunikasjon som jeg *kanskje* — forsan — hadde pådratt meg. Dette *forsan* — kanskje — var altså ennå ikke innført i 1915. I 1943 ble så selve trosbekjennelsen ved konvertitters opptagelse betraktelig forandret, idet man skjelnet mellom frafalne katolikker, og kristne født utenfor den katolske kirke. Og nå etter konsilet er selve spørsmålet om konversjoner kommet i et helt nytt lys. Det økumeniske dekret sier om ikke-katolske kristne — de som altså her i Norge i 1915 ble betraktet som heretikere — at de ved dåpen er «innlemmet i Kristus, og bærer med full rett navnet «kristne», på samme

tid som de med like god grunn betraktes som brødre i Herren av den katolske kirkes barn». Mens konvertitten før ble ansett for å forlate et heretisk religionsamfunn, sies det nå om de adskilte kirker og kirkesamfunn at de på ingen måte savner vekt eller betydning i frelsens mysterium, og at Kristi Ånd ikke har vegret seg for å bruke dem som midler til frelse. (Nr. 3.)

Det er ikke underlig om konvertitter, og da særlig eldre konvertitter opptatt i den katolske kirke av prester fra Mgr. Kjelstrups tid, nå føler seg forvirret, ja kanskje endog sveket. Det ser jo nesten ut til at de nå skal tro det motsatte av hva de ved sin konversjon bekjente som katolsk tro. Selv om dette beror på misforståelser så er det allikevel lett å forstå hvilke sjelelige konflikter som på denne måten kan oppstå.

PAVEN OM SAMVITTIGHETEN

DET SPRINGENDE PUNKT

Det har ikke minst i den angelsaksiske verden vakt oppmerksomhet, at pave Paul VI ved en af de sædvanlige onsdags-«audienser» i Peterskirken har talt om den menneskelige samvittigheds betydning. Det er ingen hemmelighet, at dette spørsmål er det springende punkt i den debat, der er fulgt i kølvandet på pavens rundskrivelse om fødselskontrol, idet en lang række bispekonferencer understreger betydningen af samvittighedsdannelsen i forbindelse med den enkelte katoliks overvejelser omkring en uttalelse af denne art fra kirkens øverste læremyndighet. Pavetalen om samvittigheten kunne også give anledning til gisninger om, hvorvidt brodet på forhånd var taget ud af munden på den bispesynode, der skal samles i Rom til efteråret for at drøfte den øjeblikkelige krise i den katolske kirke, — en krise, der også i vid udstrækning er en autoritetskrise, skriver KAP.

Man må imidlertid være oppmerksom på, at den interesse, som et par engelsksprogede pressebureauer har vist saken, og som bl. a. har ført til at pavestolen også er kommet i danske aviser, foreløbigt ikke deles af katolske pressebureauer, som kun

har nævnt talen om samvittigheten på linje med andre taler.

Pave Paul VI påpegede omhyggeligt, samtidig med at han understreget den ihærdighet, hvormed kirken til enhver tid har forsvaret den menneskelige samvittigheds betydning, at samvittigheten ikke selv skaber de normer, der ligger til grund for dens afgørelser.

«Samvittighet trenger til belæring,» sagde paven.

Paven betegnet samvittigheten som «den intuition, alle mennesker har med hensyn til om deres handlinger er gode eller onde».

«Og han fortsatte: «Samvittigheten . . . giver mennesket mulighed for den højeste og ædlest selvdøvelse, bestemmer dets sande natur og gør det i stand til at bruge sin fritid normativt.»

Paven kom dog også med nogle advarende ord om samvittighedens natur og funktion.

«Vi kan ikke undgå at komme med en bemerkning om den overhøjhed og det monopol, nogle mennesker gerne vil tillegge samvittigheten som rettesnor for

(Forts. side 96.)

Hvordan skal vi klare denne situasjon, hvordan skal vi kunne hjelpe dem som i dag har det vondt? Det er ikke lett å svare på. Men én ting bør vi alle kunne være enige om: der fører ingen vei tilbake til 1915! Konsilet er gått over i historien, dets innflydelse vil gjøre seg stadig sterkere gjeldende etter hvert som en ny generasjon tilegner seg dets tanker og impulser. Det kan ta sin tid, men det er ingen tvil om i hvilken retning utviklingen kommer til å gå. Som alt levende, lever og utvikler også kirken seg, slik at den i dag bedre forstår sin egen tro. Det som er forbi er forbi, selv om det kan være smertelig for de eldre å oppleve så radikale forandringer i den katolske kirke.

Når ingen vei fører tilbake, så må veien fremover bli at vi legger godviljen til for å forstå det nye som kirken selv i dag går inn for. Hvis vi ikke lenger er i overensstemmelse med vår egen kirkes lære, så føres vi jo inn i en blindgate som stenger for enhver videre fremgang. Som eksempel på hvordan en manglende forståelse for hva den katolske kirke lærer, kan føre til alvorlige misforståelser, vil jeg ta den omstridte formel om «troen alene». Jeg har selv ved flere anledninger brukt den som et rett og treffende uttrykk for den katolske tro. Det er to grunner til

«TROEN ALENE»

at jeg bruker nettopp denne formel for å uttrykke hva som er sann katolsk tro. Idet jeg tar den katolske kirkes krav om en økumenisk innstilling alvorlig, søker jeg å fremstille den katolske tro slik at også ikke-katolske kristne kan forstå den. Og læren om vår rettferdiggjørelse ved troen alene er noe som våre lutherske brødre forstår! Dernest bruker jeg denne formel fordi den har sin sentrale plass i katolsk tro og lære. Den skriver seg ikke fra Luther. Luther har overtatt den fra den katolske tradisjon. Den finnes bl. a. hos en teolog som er så representativ for den katolske kirke som Thomas Aquinas.

Denne lære er for det første katolsk fordi den er i full overensstemmelse med Den hellige Skrift. Den som nekter det kan ikke ha lest Paulus' Romerbrev, eller hans Galaterbrev, eller i det minste ikke forstått dem. En annen sak er at Luther i sin lesning av nettopp Romerbrevet kom til en forståelse av Paulus lære som ikke i alle deler stemmer overens med Paulus' syn. Luthers teologiske motstandere benyttet seg av dette til å anklage ham for forfalskning av Den hellige skrift ved i Romerbrevets kap. 3, v. 28, å ha smuglet inn ordet «alene», slik at det kom til å lyde: «For vi mener at mennesket blir rettferdiggjort ved troen *alene*, uten lo-

vens gjerninger». I stridens hete kom Luthers motstandere da til å overse, eller de visste ikke, hva vi i dag vet, at uttrykket «troen alene», også finnes i *katolske* Bibel-oversettelser for Luther. I den tyske Bibel, trykt i Nürnberg 1483, blir Gal. 2,16 oversatt med: «gerechtferdigt ... *nur* durch den Glauben». Den samme oversettelse finnes i tre italienske Bibelutgaver (Genua 1476, Venedig 1538 og 1546): «*masolo* per la fede». Da kan ikke Luthers motstandere ha rett i å anklage ham for å ha «smuglet inn» sin lære om troen alene i Bibelens tekst. Og går vi så til en moderne tysk katolsk Bibel-oversettelse så står der akkurat det Luther ble bebreidet for! I den kjente katolske teolog Otto Karrers utgave av Det nye testamente fra 1959 står det i Rom. 3,28: «Denn wir sind überzeugt, dass der Mensch *nur* durch den Glauben, unabhängig von den Werken des Gesetzes, gerecht wird». I en fotnote sier Karrer at dette er den *korrekte* oversettelse, og at læren om «rettferdiggjørelse av nåde uten gjerninger er kirkelig definert». (Trient VI., can. 1 ff.)

Det kan også tilføyes at i en felles fransk katolsk-protestantisk oversettelse, Den økumeniske Bibel, sies det i en fotnote til Rom. 3,28 at tilføyelsen av ordet «alene» ikke forvansker Paulus' tanke, men gjør den tydeligere. Og endelig kan nevnes at den berømte Jerusalem-Bibelen oversetter Gal. 2,16 med at mennesket blir rettferdiggjort alene — seulement — ved troen på Jesus Kristus.

I en senere artikkel skal vi se hvordan denne lære er i full overensstemmelse med katolsk læretradisjon, bl. a. skal vi se hva Thomas Aquinas sier om det. For det er bare ved at vi samler oss om hva som virkelig i full sannhet er katolsk lære at vi kan komme over de motsetninger som ofte mer beror på manglende forståelse enn på virkelig saklig grunnlag.

**HUSK FASTEAKSJONEN
FOR BIAFRA**

UT AV DJEVEL-

Kyrkan befinner sig i kris, det är numera klart för var och en, men vari krisen egentligen består är svårare att säga. Det är ytterst angeläget att söka roten eller rötterna till det skeende vi nu står mitt uppe i, om situationen skall kunna bemästras. En enorm mängd böcker och artiklar strömmar också ut i debatten. Somliga bara ökar förvirringen genom ogenomtänkta teorier och uppslag, andra klagar över tidens ondska och blickar nostalgiskt tio år tillbaka eller reviderar en förflyktigad koncilieoptimism med eftertankens kranka blekhet. De flesta bidrar knappast till någon ökad klarhet. Men en och annan gör det. I hög grad gäller detta en nyligen utkommen liten volym av *Louis Bouyer: La décomposition du catholicisme* (Aubier, pris 12:90 fr). I motsats till de ovan omnämnda kan den sägas representera eftertankens friska (fast inte så litet koleriska) rodnad. Den uppkallar ofta till invändningar, men är — inte minst just därför — en utomordentligt hälsosam och stimulerande läsning för katoliker av alla schatteringar, men även för varje älskare av pamflettkonsten. Ty detta är satir i mästarclassen: dess skärpa är inte bara frätande, den är, trots de förenklingar som inte kan undgås i genren, också djupborrande. En klar övertygelse och en personlig och stark religiositet skänker balans åt helheten. Bouyer, som bland annat är en av de främsta Newman-specialisterna, hör till de katoliker som förskaffat sig moralisk rätt att kritisera kyrkan i dag — därtill behövs inget särskilt mod — därför att han var bland de få som vågade kritisera kyrkan på den tiden då man riskerade något genom att göra det.

Den efterkonciliära «vulgärkatolicismen» (uttrycket är inte hans) utsetts för Bouyers förödande satir. Han hånar den för en «öppenhet mot världen», som urartat till servilitet inför alla företeelser på modet och som gör de kristna löjliga och dessutom onyttiga i en värld som behöver ett salt minst lika mycket nu som när orden om jordens salt först uttalades. Han varnar för de katastrofale följderna av att bryta med traditionen, så som många katoliker i dag tenderar att göra — det hämnar sig alltid, för kollektiv liksom för

individer, att söka skära av sina egna rötter. Han hudflänger den falska ödmjukhet som driver katolikerna, och de kristna i allmänhet, att i reaktion mot tidigare intolerans sätta kristendomen i paritet med vilken annan religion eller åskådning som helst. Att svika övertygelsen att den kristna kyrkan har någonting unikt att bjuda en mänsklighet som alltjämt — eller återigen — ser sig om efter något som kan ge ett hopp som inte är av

den efterkonciliära ett lik stätt i upplösning». Den forna ritualismen, som i alle fall hade det goda med sig att kyrkfolket förskonades från prästernas subjektiva utsvävningar, har efterträtts av en formlöshet som utlämnar våra dagars katoliker åt «*la religion de leur curé*, (kyrkoherdens fromhet) med alla hans idiosynkrasier, hans begräsningar, fixa idéer och småttigheter». Bouyer påtalar också hur konciliets klart uttalade direktiv

denna världen och en tro på något mer än denna världen. Och hans bitterhet blir inte mindre när han begabbar det nya gudstjänstlivet: «om den förkonciliära liturgin kunde förliknas med ett balsamerat lik, så är

att latinet skall upprätthållas som kyrkospråk vid sidan av folkspråket (rentav med en viss prioritet) nästan överallt negligeras av ett prästerskap som tröttnat på den gamla trullen och nu ger frit spelrum åt sitt experiment-

SIRKELEN

behov och sin uppdämda leklust, på kyrkfolkets bekostnad.

Allt detta är, säger Bouyer, så mycket sorgligare som konciliet, trots sina ofrånkomliga begränsningar, verkligen innebar en storartad chans tillverklig reform av kyrkan. Ty en sådan reform var trängande nödvändig. Bouyers diatriber riktar sig lika skoningslöst mot den tidigare «vulgärkatholicismen» som mot den nuvarande. Auktoriteten som självändamål, autoritarismen som religion, skolastiken som tvångströja, miss-tänksamhet mot den bibliska förnyelsen, mot återupptäckten av kyrkofäderna, ja till och med mot en Kristusmystik som benediktinerna Marmions och Voniers — det var det klimat som den officiella katolicismen upprätthöll före konciliet. Kyrkan framställdes som «en pyramid, som till råga på olyckan förutsattes vila på sin spets». På hela kyrkans plan var påven allt och biskoperna intet, på stiftsplanet var biskopen allt och prästerna intet, på församlingsplanet var kyrkoherden allt och församlingsborna intet. «Var och en var på sin nivå en Janus, som bar en nolla på sin ena panna, ett oändlighets-tecken på den andra. Endast påven hade rätt till oändlighetstecknet enbart, och *vulgum pecus*, den simpla hjorden, hade bara en nolla.»

Konciliet gav den nödvändiga friheten att andas i kyrkan, men kanske var det redan för sent för att en reform skulle kunna genomföras med bibehållen balans. Kvävningssfenomen i en människas kropp kan resultera i hjärnsador; samma gäller, analogt, för ett samhälle. I bokens fortsättning skisserar Bouyer den utveckling som han tror är roten och upphavet till det onda. Redan i och med motreformationen började kyrkan avskärma sig från några av sina livskällor, men det stora eländet bröt ut, i varje fall i Frankrike, sedan revolutionen stängt alla kyrkliga seminarier, fakulteter och ordenshögskolor. Den teologiska och överhuvudtaget intellektuella nivån hos prästerna sjönk katastrofalt, den sociala och politiska oron bidrog väl också till att kasta in kyrkan i en olycksalig pendling mellan två lika bedrövliga ytterligheter: integritet och progressism (modernism hette det när

seket var ungt). En stor del av svaret vill Bouyer lägga på Lamennais, som först representerade den ena, sedan en andra ytterligheten. Integriteten identifierar sanningen med den påvliga auktoriteten, som rättfärdigar sig själv, progressismen identifierar den med individens auktoritet: «Oräkneliga är de som, efter att påven lagt av sin tiara, inbillat sig att den hamnat på deras huvud». I bägge fallen är det auktoriteten som borgar för sanningen inte sanningen som förpliktar auktoriteten.

Vad som drivit Bouyer att skriva denna bok, förklarar han, är inte så mycket det nuvarande eländet — det kan inte annat än själv dö, därför att det saknar all konsistens. Nej, det är fruktan för nästa pendelutslag: att integriteten åter tar överhand. Denna gången blir det inte de ledandes integritet — de är utsedda bland män som inte har kraft att dra åt några tyglar — utan det blir den vredgade massan av kyrkfolk, som redan nu börjar lockas av de integritetiska tredjeklasspublikationer som förr bara samlade en handfull läsare, lika fanatiska, bornerade och «knasiga» som de som producerar dem.

För att komma ut ur den djävuls-cirkel (termen är verkligen adekvat) som driver kyrkan ur integritet in i progressism och ur progressism in i integritet, måste man, som Bouyer kraftfullt betonar, besinna sig på det verkliga katolska arvet — inte den «äktkatholicism» vars inskränkta och högfärdiga intolerans inte var en bit bättre än den «upplysta» katolicism som i dag jagar efter ständigt nya dumheter. Man måste upphöra med den stupida uppdelning i svart och vitt som kommer det ena lägret att ropa på integritet så fort någon påminner om sådana värden som enhet, tradition och auktoritet, och det andra på progressism så snart någon kräver samvetsfrihet, mänskliga rättigheter och plats för kritik inom kyrkan. Alldeles nödvändigt är också att det kyrkliga utnämningssystemet förändras, så att prästerskap och lekfolk får ökat inflytande.

Den katolska kyrkans omistliga värde är bevarandet av en tradition alltifrån kristenhetens första dagar, och enheten kring denna tradition. Det är en levande tradition som ut-

vecklats och utformats liksom den mänskliga kulturen överhuvudtaget, men den har i sig en oföränderlig kärna, och om den förnekas eller går förlorad har den katolska kyrkan inte längre någonting att ge världen. Det gäller ett rätt förvaltande av denna tradition, inte ett bitskt och svart-sjukt ruvande över en skatt, utan en trohet och en öppenhet som inte fruktar tankens och ordets frihet. Det gäller värnandet av en enhet som inte betyder likriktning utan ger plats åt variationernas mångfald i liv och tänkande. Det gäller upprätthållandet av en auktoritet som talar i Kristi namn men som — just därför — aldrig blir ett självändamål och aldrig lånar sig till servil personkult, en auktoritet som erkänner och främjar dialogen men som vet att ta sitt ansvar när avgörandets stund är inne. Och det gäller en lojalitet som aldrig blir blind, som aldrig sviker det egna samvetet men som heller inte tror sig sitta inne med någon privat ofelbarhet. Det gäller att mottaga och överföra kyrkans tradition inte som en utanläxa som måste rabblas exakt vid vite av handplaggor, utan som ett personligt liv, en livsgemenskap med levande Gud, med Kristus och med Guds folk i alla tider.

Det exempel Bouyer ger på den sanna medelvägen mellan de båda billiga ytterligheter som ovan skisserats och som vi alla hunnit se i funktion under en så kort period som bara tio år, är John Henry Newman och i någon mån Johann Adam Möhler. I deras teologi och kyrkosyn levde den fornkyrkliga traditionen upp i ny och för den moderna tiden adekvat klädnad. Låt oss alltså lära av dem, säger Bouyer — det är inte förrän i vår tid de praktiskt taget kan bli erkända som de stora profeter tänkare de var: misstänkta under integritetväldet, bortglömda under progressistväldet. Det finns — lyckligtvis — inte så få gestalter att ta fasta på, som stimulans och föredöme, i kyrkans historia. Inte minst därför är traditionen omistlig, även i det kristna vardagslivet.

Gunnel Vallquist.

STØTT ST. OLAV

GI ET ÅRSABONNEMENT (kr. 25)

TIL EN VENNINNE ELLER VENN

TROEN I PRAKSIS

Folk flest kan styre sin begeistring for et anliggende som «disiplin». Det mener for meget om visse lite elskede regimer eller institusjoner eller profesjoner for hvilke tuktt og orden var og er det høyeste ideal. Men disiplin kan bety noe ganske annet og noe langt mer menneskelig. Disiplin er noe en disippel må tilegne seg om han skal «lære» (det latinske *discere*) sitt fag til gagns.

AV PATER
D. J. BOERS

Selvdisiplin går enda videre. Den er nødvendig om man i det hele tatt skal være et menneske, verdig det navnet. Man kan ikke skille menneskets verdighet og en tilstrekkelig grad av selvdisiplin. Man undres om ikke dette er glemt lovlig langt i mange familier og i forskjellige læreinstitusjoner idag. Det gis nok folk i verden, men for få mennesker. Slik var det allerede i Diogenes tid. Til tross for alle fremskritt forandrer menneskenes verden seg lite. Hva er forresten fremskritt? Alt avhenger kanskje av hva det egentlig er vi skrider frem mot, ikke bare av det at vi beveger oss fremad, i tid og rom.

I det kristne liv i særdeleshet er det påkrevet med selvdisiplin. Det er kanskje derfor at kristendommen ikke står høyt i kurs i våre dager, mer av den spesielle grunn enn av intellektuelle grunner, om vi skal være ærlige. For å ha intellektuelle grunner, må man ha et tilstrekkelig kultivert intellekt- og denne siste vare kan man neppe regne med at mange av dem som skriker høyt om kristendommens foreldede og skrupelige stilling egentlig har.

Når det gjelder bønnens liv, er selvdisiplin helt uunnværlig. Selv om bønner er en Guds gave, så er det likevel en helt gjennom menneskelig aktivitet å be og å leve et bønnens liv. En aktivitet hvor det er påkrevet med en balansert bruk av frihet og disiplin. Eller det er kanskje til og med så at det ikke finnes personlig frihet uten disiplin?

Vi kommer aldri til å lære å be, ennsi å leve et bønnens liv, hvis vi ikke disiplinere oss, uten at vi går gjennom en lengre periode av virkelig anstrengelse som kan sette vår utholdenhet på hard prøve. Det kan ikke hjelpes. Bortsett fra *nåden* får vi ingenting «givendes». Selv om det er sant nok at vår bønn er vårt svar på Guds kjærlighet, så kan det ikke nektes for at vårt liv og dets historie ofte vil gjøre det vanskelig å gi Gud det eneste rette svar, det som er bønnens vesen: det å hengi oss betingelsesløst til Faderens vilje i alle ting, til alle tider og under alle omstendigheter.

Vi sier ofte at det kristne liv er en strid, en kamp. Bibelen gjør det ihvert fall. Og dette sikter ikke bare til ytre fiender og vanskeligheter, men enda mer

til de indre: vår karakters slapphet — snakker vi ikke forferdelig meget om å *slappe av*? Og om vi gjør det, hva er det vi slapper av fra? Kanskje det er fra vår vinglete vilje, fra våre stadig skiftende krav, våre dagdrømmer og vår kjære ønsketenkning? På toppen av alt dette har vi synden i alle dens mangfoldige manifestasjoner. Det er ikke uten grunn at vi i hver eneste messe ber Gud fri oss «fra alt ondt i nutid, fortid og fremtid». Fra tid til annen er man fristet til å tenke at av alle onder, er ingen verre enn fortidens. Selv om de er tilgitt oss av nåde, så kan de henge ved oss med psykologiske og følelsesmessige følger.

De som virkelig ønsker å be vel og særlig de som akter å leve et bønnens liv må være rede til i måneder, kanskje endog år å ha en vanskelig tid. Men det vil lønne vedkommende rikelig i det lange løp.

Bønnens disiplin berører hver eneste del av våre liv og vår tilværelse, både i det indre og i det ytre. Det er nå engang slik at vi mennesker ikke er rene ånder — noe som forresten for de flestes vedkommende ikke er svært vanskelig å se. Vi er sammensatt i en uøselig enhet av sjel og legeme. I medisinen og i helse-læren holder man idag grundig regning med dette. Så man skal ikke bli forbausset over at våre daglige vaner vedrørende mat og drikke og søvn, rekreasjon og arbeide spiller en betydelig rolle når det gjelder den fullt ut menneskelige aktivitet å be. Det er opplagt at for meget eller for lite vil slå ut i bønnens liv, til det bedre eller til det verre. Det kan for eksempel tenkes at et menneske som bare er interessert i fjernsyn, aviser, kino, i å gå turer osv. får vanskeligheter i sin bønn. Ikke fordi han eller hun ber for lite, men fordi vedkommende har for lite å gjøre. Han eller hun gir ikke sitt kall og sin oppgave noen sjanser til å prege dagene. Følgen blir da uvegerlig at bønner ikke lenger erfare som en nødvendighet, etter hvert gir man den helt opp. Bønnens disiplin har også med menneskets indre å gjøre. St. Paul taler om å bringe hver tanke i fangenskap til

LESERNE SKRIVER:

«LA OSS

DE MISFORNØYDE OG KLOVNER

Herr redaktør,

Efter å ha lest innlegg fra misfornøyde lesere av St. Olav, fikk også jeg lyst til å skrive noen ord om mitt syn på bladet. Men først litt om klovnen.

Av og til kan det nok hende at klovner kan være litt uheldig i sin opptreden, men hvem av oss er ikke det en, eller flere ganger. Kan noen si seg fri? Nei — klovnen kan være både god og morsom han. Det hender til og med at jeg kan bli tankefull av hans alvor bak den muntre masken.

Så til selve bladet; som jeg ikke kan tenke meg å unnvære. Det er jo nettopp gjennom St. Olav vi får en god og sikker orientering om hva som skjer i Kirken og i den katolske verden idag. Naturlig nok syntes også jeg at ikke alt er like godt lesestoff i bladet. Det har også hendt at jeg har tenkt om enkelte artikler at de ikke skulle ha kommet på trykk, men det er jo ikke derfor sikkert at andre har vært av samme mening som jeg.

Nei — la oss den klovnen skriver i nr. 2 d. å. respektere hverandre. La oss ihvertfall forsøke.

Hvis dere misfornøyde lesere ikke er så harme at dere ser altfor meget rødt, så forsøk også herefter å se med litt blidere øyne på St. Olav, så tror jeg tross alt at dere vil finne ut at de positive sidene ved bladet vil veie opp de negative.

lydighet mot Kristus. Det er klart at en vane som å dvele ved vrede, urene og selvmedlidende tanker ikke er lydighet mot Kristus. Den slags kommer virkelig alvorlig i veien for bønn.

En autoritet som apostelen Jakob formaner oss til å disiplinere vår tunge, den som han kaller «et ustyrlig onde». I følge salmisten skulle vi lære å sette en vakt for vår munn og vokte våre lebers dør. Det er klart at om denne døren stadig står på vid gap (som den ofte gjør hos ikke så få) er dette ikke bare dårlig for helsen og sjelden et estetisk eller intelligent syn. Det fører også til at bønner blir en illusjon.

Å innføre en rimelig og fornuftig og tilstrekkelig grad av selvdisiplin i ens liv koster noe, særlig til å begynne med. Men når vi engang har begynt med det for fullt alvor, så blir det en erfaring av de sjeldne. Fordi et menneske da grangivelig føler at det ikke lenger er tve-sinnet, ustø på alle veier, men en som med Guds nåde kan holde legeme og sjel i tomme.

RESPEKTERE HVERANDRE»

En ting er jeg sikker på, og det er at både redaktøren og hans medarbeidere gjør hva de kan for å skaffe bladet tilfredsstillende stoff.

Lillian Knudsen.
Porsgrunn.

UNGDOMSLEDERE

Herr redaktør,

Efter å ha lest brevet fra ungdomsassistentene i St. Olav nr. 4, sitter jeg igjen med en følelse av at det er noe galt et eller annet sted.

Ungdomsarbeidet er etter min, og tydeligvis også ungdomsassistentenes mening det viktigste arbeide den katolske kirke har, det er tross alt de unge som skal føre vår tro videre. Og her leser vi svart på hvitt at det er ingen som vil eller «kan» lede disse unge, at på til kommer det forslag om at det skal bli en betalt jobb.

Dette bør jo være et «kall», ikke en inkomstkilde.

Nei, de pengene bør deles mellom klubbene, det er vi som trenger dem. For det andre vil vi ha en kamerat som leder, ikke en «sosalarbeider». Jeg håper at noen av dere som leser dette vil føle det «kallet» jeg nevnte.

Jeg leste at de unge selv ikke våget å ta ansvar. Men jeg vil gjerne nevne at «Ungdomstreff» de siste seks år har vært ledet av de unge selv.

John-Henrik Schreiner.

REISEBREV TIL REDAKTØREN

Jeg takker for at du tok inn mitt forrige innlegg — og særlig for svaret. Det har gitt meg rik anledning til selvdisiplin.

Endel overilte svar er havnet i papirkurven, — så denne gang har jeg sløst med krefter og papir!

Her jeg nå sitter, avslappet i en behagelig SAS DC-9 jet mellom himmel og jord — mellom vårt iskalde nord og Afrikas solhete savanner, forsøker jeg å bli klar over våre «katolske uoverensstemmelser».

Kanskje føler jeg at problemene lettere kan omtales — og i en vennligere tone — når jeg *ikke* har «begge ben på jorda».

Ovenfra ser vår verden så vakker ut! Solglitteret i krusningene og mønsteret i

skydottene taler til ens indre, — men er jo i seg selv intet! Det er *vår* opplevelse av inntrykkene, *vår* resepsjonsevne, mottakerapparatet inne i oss som danner skjønnhet ut av materien.

Vel, — dette var et sidesprang — men kanskje ikke så uvesentlig?

For når det gjelder våre menneskelige reaksjoner, er forholdet at vi nok alle oppfatter samme ytre verden så ulikt.

Derfor må en fri presse avspeile så mange fasetter — så mange meninger.

Deri er vi vel enige?

Den store meningsforskjell idag gjelder Humanae Vitae — for eller imot *kunstig* fødselskontroll.

For mennesker «av denne verden» — i vår kulturkrets — et spørsmål som bare av og til bekymrer dem.

Men for oss katolikker?

Et sentralt tema, betydningsfullt inn til kjernen av vårt ego. Kirken kan nok endre liturgi og fastepraksis — *det* aksepteres. Men endringer som betyr noe for det intimeste av alle forhold — *det må* det bli blest om! Så har da Kirken heller *ikke* endret sin lære — og derfor reagerer en del av «St. Olav»s lesekreter mot en redaksjonell linje som både hadde forskuttet en endring og senere står på sitt standpunkt.

Selvsagt har redaktøren og hans meningsfeller rett til *sin* overbevisning. Men de som etter fattig evne forsøker å innordne seg og forstå H. V. — ofte med store ofre — har krav på betydelig respekt. Har ikke den av og til manglet?

Nå er det uverdige motiver å finne innenfor begge leire.

De som av lydighet og kanskje også en dypere forståelse — har forsøkt å leve etter Kirkens bud, må *ikke* bekjempe noen endring ut fra en misforstått misunnelse. («Hvorfor skal andre ha det lettere?»)

Heller ikke må de som ikke makter å etterleve Kirkens bud — eller ikke kan forstå dets betydning — la seg motivere av et ønske om nivellering. («Når ikke vi klarer det, skal ingen være bedre.»)

Kan vi fri oss helt fra slike motiveringer? «På det skal dere kjennes, at dere ferdes med kjærlighet.»

Heldigvis er ingen av oss den annens dommer — så la oss da unngå å dømme.

Min oppfatning av sakens kjerne er du neppe i tvil om.

Men det hører med til bildet at jeg så langt fra alltid har vært sikker!

I et over-seksualisert og delvis religionsfiendtlig samfunn blir alle vurderinger påvirket i materiell retning.

Derfor hilste jeg med glede Pavens avklaring — for jeg setter min hjerne ikke over hans, — og jeg regner en enhet i lydighet for meget verdifull, selv om den koster ofre. Har vi gifte norske katolikker egentlig noe stort kors å bære utenom dette? Selvsagt må vi ikke vurdere alt ut fra våre norske forhold — men «St. Olav»s spalter får betydning vesentlig for oss.

Når det gjelder u-land, er problematikken så variert fra land til land at generelle mirakel-løsninger ikke er mulig.

La oss be og håpe at Kirken finner en vei ut av uføret — uten tap av sjeler for det evige rike.

Tåken letter — jeg skimter en oppgående sol over det sorte fastland. Om et par timer vil flyturen ta slutt — i en annen kulturkrets.

Jeg synes det er lofterikt at det er katolske søstre som helt fra 1905 har gitt sine krefter på denne misjonsmark. Deres sykehus og skoler er mønstre i Uganda. Det vil bli en stor glede for oss å se resultatet av våre nordiske katolikkers ofre i 1968: En gjennomtenkt, effektiv sykepleieskole. Men livet går videre — og vi stopper ikke med den!

Beste hilsener

Odd Barra.

**HUSK FASTE-
AKSJONEN
FOR BIAFRA**

NORSK KATOLIKK I NAIROBI

BREV FRA HELENE

Søndagsmessen i Holy Family katedralen i Nairobi er en spesiell opplevelse hver gang. Afrikanere i fargerike kangaer, indere i sari, solbrente europeere — det er et fascinerende skue. Der er ro og andakt over den store forsamlingen. Ved siden av det å ta del i selve messeofferet er disse søndager en bekreftelse på Kirkens universalitet og evne til å omfatte mennesker av alle slags typer og kulturgrupper.

Kirken er bygget som et kors med alteret opphøyet midt i korset. Med kampanilen, baptisteriet, skolen, menighetslokale, bokhandelen er det hele et imponerende kompleks. Men utenfra virker kirken lite innbydende. Den rå betongen står uferdig, taus og dyster; skjønt den slanke

hjemme i messen — det er jo det vidunderlige med vår Kirke at messen er én hele verden over. Det hele foregår for det meste på engelsk som i vår tid er godt skikket til å erstatte latin som Kirkens universalsprog.

I 70 år har Holy Family menigheten bestått, den første katolske menighet i Nairobi.

Erkebispedømmet Nairobi er betrodd irske Holy Ghost patre. Siden 1842 har de drevet misjonsvirksomhet i Afrika. Til Øst-Afrika kom de i 1858, og i dag finnes hele 120 Holy Ghost patre i Kenya.

Pater Joseph Whelan C.S.Sp. er sogneprest i Holy Family katedralen, og han har 3 prester under seg, 2 irere og 1 in-

— Nei, de 9 katolske kirkene vi har her i Nairobi nu må betraktes som etablerte menigheter. Her hos oss har vi 1/4 afrikanere, 1/2 indere — de fleste fra Goa — og 1/4 europeere. Portugiserne i Goa var riktig gode kristne i den henseende at de ikke praktiserte rasediskriminering overhodet. De giftet seg ofte med indere, og jeg vil si at den goanesiske gruppen er menighetens ryggrad.

— Men hva nå når Kenya gjennomfører sin afrikaniseringsprosess og nekter inderne uten kenyansk statsborgerskap å drive handel, vil goaneserne måtte reise ut av landet?

— En viss exodus foregår nok hele tiden; men det gjelder særlig hinduene som er handelsmenn. Goaneserne er ofte funksjonærer i stat og kommune, lærere o. l. og blir ikke så meget som indere berørt av de nye handelslovene. Goaneserne har også i større grad enn andre indere tatt ut kenyansk statsborgerskap.

— Kirkesøkningen er meget stor, hver søndag kommer nærmere 10 000 i kirken vår. En del av disse er turister og europeere som er i Kenya på korte oppdrag og som ikke går til det skritt å melde seg inn i menigheten formelt.

I menigheten ellers driver vi et ekteskapsrådgivningskontor ved prest, lege og et par ektepar en gang i uken — der er en St. Vincent de Paul-gruppe og Marias Tredje Orden. Vi planlegger husstellgrupper, opplæring i blomsterrangement ved en japanerinne og kursur i riktig ernæring. Det siste er særlig viktig. Øst-afrikaneren går nok aldri sulten; men kosten er meget ensidig og feilaktig.

— Koret kjenner jeg jo godt til. Vi er et lite FN. Afrikaneren virker veldig begeistret for gregoriansk musikk.

— Ja, denne musikken ligger meget nærmere deres egen musikalske tradisjon enn angelsaksiske salmer og kirkemusikk.

Jeg har undret meg over en ting, — ungdommen. Det ser ikke ut som om dere gjør noe spesielt for dem her i menigheten. I kirkene i Europa er vi så veldig opptatt av ungdommens exodus og mangel på interesse og forsøker å beile til dem på alle måter.

— Jeg vil med en gang tilstå — vi skulle gjort mer for ungdommen. Men vi har nok ikke ungdomsproblemer på samme måte som i Europa. Vi ser at ungdommen går gjerne og ofte i kirken. Afrikaneren, ung som gammel, har ellers som

President Kenyatta i en begravelse.

kampanilen ved siden av med det lysende kors 80 meter oppe mildner inntrykket en del.

Men inne virker kirken intim — selv om 3000 har god plass. I høymessen hver søndag kl. 9 er vi der. Da skal jeg syng i koret som har sin plass bak alteret. Herfra har en god utsikt utover langskipet — kirken fylles mer og mer — tilslutt står det mange ved inngangen; men gjennom de store, åpne eketresdører ser en allikevel godt de kraftige, grønne trærne i parken utenfor, åsen og den blekblå morgenhimmel. I enden av hver korsvegg går glassmalerier fra gulv til tak — fra gult til blått til grønt til blått til gult.

Om den ytre ramme kan være forskjellig fra Stabekk, så føler en seg heldigvis

der. Etter 20 år i Vest-Afrika kom han i 1961 til denne menigheten, like etter at grunnstenen for den nye katedralen var lagt. Høy, hvithåret — alltid like vennlig og smilende blant den brokete menigheten — ferdes han like ofte i sportsskjorte som i sin lange, hvite prestekjole. Pater Whelan er en ivrig talsmann for forenkling i liturgien og seremoniene og ville bl. a. gjerne sett kirkeplikten om søndagen opphevet.

— Hvor stor er menigheten, pater?

— For tiden har vi ca. 9000 — vi har planer om å dele den og bygge en ny kirke i et nytt boligfelt som ligger under vårt område.

— Betrakter dere Holy Family fremdeles som en misjonskirke?

ROBI

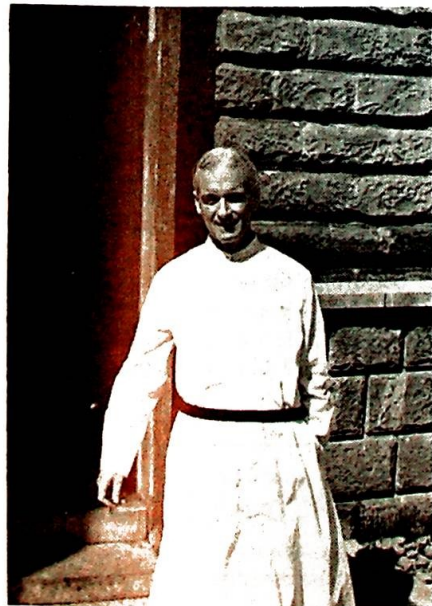
AUGESTAD

en del av sin natur en dypt respekt for Gud. Han er meget religiøs — og begrepet offer er en absolutt del av den afrikanske kultur. Det samme gjelder til en viss grad også inderen. De indiske ungdommer er fremdeles meget sterkt knyttet til familiekretsen, foreldre, barn, tanter, onkler, besteforeldre — de gjør alt sammen, enten de er i sitt hjem, på picnic, i kirken, på kino, på restaurant etc. Generasjonsmotsætninger i vår forstand er der ennå lite av — men asiatiske ungdommer kopierer gjerne europeerne — så det kommer nok. Selvfølgelig — når det gjelder europeiske ungdommer stiller saken seg helt annerledes. For dem — med få unntak — er «Gud død». Hva vi enn har forsøkt for disse her har det slått feil. Men der finnes svært få europeiske ungdommer i Nairobi. Foreldrene sender de fleste på boarding-school, enten her i landet eller i Europa.

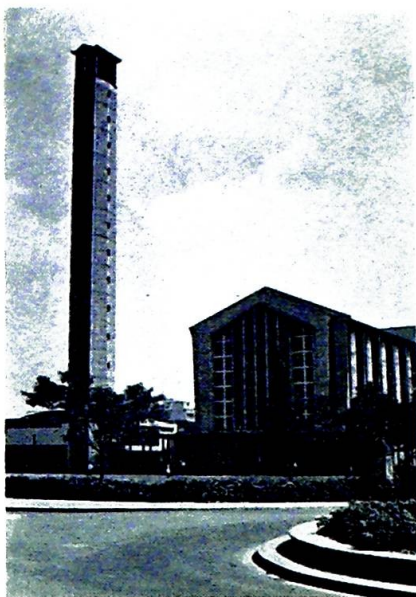
En viktig faktor som vanskeliggjør ungdomsarbeidet er at afrikansk, indisk og europeisk ungdom merkelig nok mixer ennå dårligere enn de voksne gjør. Ennå er der meget av de gamle rasefordommer i vårt samfunn. Her har nok Kirken kommet sørgelig til kort.

Europa og Amerika snakker vi så mye om den krisesituasjon Kirken er oppe i for tiden. Merker De mye til det her i Afrika? Hva med *Humanae Vitae*, pater — hvordan ble den mottatt her i menigheten?

— Jeg vil si at 98 prosent har godtatt

Pater Joseph Whelan.

Holy Family Cathedral.

Pavens rundskriv. Vi gikk gjennom det hele i detalj fra prekestolen. Når det gjelder de fleste andre ting som rører seg i kirkene andre steder, må jeg nok innrømme at folk flest her er dårlig informert, og det virker som om legfolket ihvert fall er fornøyet med tingene slik de er. Den eneste katolske publikasjon vi har blir lagt opp som et menighets-misjonsblad. Vi prester er jo selvfølgelig litt motvillige når det gjelder å videresende alt vi leser i de publikasjoner vi selv mottar fra Europa. Men det er selvfølgelig en del i menigheten som leser *Time Magazine*!

Pater Whelan smiler og sier: — Fra spøk til alvor — vi møter stor interesse og har stor søkning hver dag — av alle raser — mange kommer på grunn av Pavens siste rundskriv!

SYKEPLEIESKOLEN I UGANDA ÅPNET

I ett av de kommende numre bringer vi stoff og bilder fra åpningen av den nye sykepleieskolen i Uganda, et Caritas Norge-projekt.

Pastor Harald Taxt og Odd Barra deltok i åpningshøytidelighetene.

ST. OLAV

Nr. 7 av bladet kommer den 12. april.

LESERNE SKRIVER

OM «RABALDERET»

Herr redaktør.

I St. Olavs spalter har vi det siste begynt å få en bredere kontakt med de hjemlige katolikkens reaksjoner og refleksjoner i en spennende tid der Kirken gjennomgår en modningsprosess. Jeg tror det kunne være av verdi med en enda større oppslutning fra lesernes side, for det er jo nettopp blant våre norske trosfeller vi i fellesskap skal virkeliggjøre og særprege den universelle Kirkes liv hos oss. Og for å kunne gjøre det, må vi kjenne hverandre og respektere hverandres suverene rett til å ha en mening og til å hevde denne.

Modningsprosesser pleier å «volde litt rabalder». «Men fred er ei det beste, men at man noget vil,» fortsetter dikteren når han beskriver naturens vårløsning. Det er vel den samme slags fred Kristus tenker på når Han sier at Han ikke er kommet for å bringe fred men sverd. Ikke den fredelighet som er betinget av en statisk livsform der utvikling og modning er en umulighet.

Når vi nå i fellesskap sprenger de gamle former for derved å innforlives i Guds mysteriet på en rikere og mer selvstendiggjort måte, koster det både krefter og mot og «volder litt rabalder». Det er ikke annet å vente enn at noen hver hiver etter pusten i rennet: Hvor er dog Kirkens røst å høre? Er det mon i St. Olav? Hos den «allvitende» skriftefar? Eller er det kanskje noe utviklet i meg selv som kan fornemme Guds tale?

Kirken er det redskap Gud har gitt oss i denne søken etter Guds mangfold av talemåter. Den er et guddommelig redskap preget i en menneskelig form. Men dette redskap må ikke bli et mål i seg selv.

Gud er den absolutte vilje og krever total lydighet. Han er altså den absolutte autoritet. Men til det guddommelige mysterium hører også at Gud har en vilje som er spesiell i forhold til hvert enkelt menneske. Derfor forekommer det meg umulig å «kollektivisere» denne vilje gjennom «talerør», bortsett fra det guddommelige imperativ: «Du skal elske din neste!», som er basis og rettesnor for alt kristenliv. For hvor blir det ellers av det risikofylte Du—jeg-forhold til Faderen som Kristus demonstrerte for oss.

Paulus bøyet seg under den absolutte autoritet på veg til Damaskus. Dette var for ham en meningsfylt autoritet som krevde absolutt lydighet og gjorde ham istand til å totalt forandre sitt liv.

Lydighet overfor en autoritet står og faller med ens mulighet for å finne denne meningsfylte. De mange små og store auto-
(Forts. s. 98.)

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

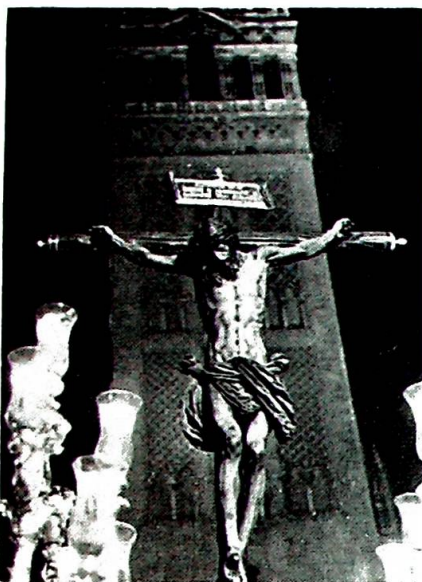
FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hammerfest
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Trondheim
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinikk	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

Bildet er tatt under påskeukens prose-
sjoner i den spanske byen Sevilla —
foran byens katedral.

PAVEN OM - - -

(Forts. fra side 88.)

den menneskelige adfærd. Man hører det ofte gentaget, som om det var en påstand, der var hævet over enhver diskussion, at menneskets hele moral skulle bestå i, at det følger sin personlige samvittighed. Dette hævdes for at fritage mennesket for at følge kravene fra en norm, der kommer udefra, eller for at rette sig efter en autoritet, der prøver at opstille love for menneskets frie og spontane handlemåde, som i sig selv skulle være sin egen lov, som ikke i sine aktive udtryk skal begrænses af andre adfærdsnormer.»

Paven sagde videre, at samvittigheden «i sig selv ikke er den øverste dommer over den moralske værdi af de handlinger, den tilskynder til». Den er snarere «fortolkeren af en indre og ydre norm, som den ikke selv skaber».

I sin omtale af den tankegang hos Thomas af Akvin, at samvittigheden oplyses «af en umiddelbar forståelse af visse normative principper, der af naturen er nedlagt i menneskets fornuft», hentyder paven til «den subjektive og umiddelbare tilkendegivelse af en lov, som vi må kalde naturlig, trods den modvilje mange mennesker i dag føler, når de hører tale om en naturlov».

Samvittigheden må være redelig, hvis den skal være «en gyldig norm for den menneskelige adfærd», sagde paven.

«Det vil sige,» fortsatte paven, «at den skal være sikker på sig selv og sandfærdig og ikke usikker og ved egen skyld fejlagtig. Og det bliver den desværre meget let i betragtning af den menneskelige fornufts svaghed, hvis den bliver overladt til sig selv og ikke bliver oplyst. Bevidstheden behøver oplysning. Det er nødvendigt at belære samvittigheden, og det er nødvendigt at belære hele mennesket . . .»

«Samvittigheden er ikke den eneste røst, der kan lede menneskets adfærd. Dens røst bliver både højere og tydeligere, når den forenes med lovens og altså med den retmæssige myndigheds.»

Samvittighedens røst er ikke altid ufejlbar, og den er heller ikke altid den objektive højeste norm. Dette gælder især, når det drejer sig om overnaturlige handlinger, hvor fornuften i sig selv ikke er nok til at finde ud af, hvad der er det rigtige, men må hjælpes af troen.»

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83

Kontortid 11—13

Alle dager unntatt lørdag

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i

Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

KATOLSK INFORMASJON

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

LØSSALG AV ST. OLAV

i Grundt Tanums Bokhandel, Uni-
versitetsbokhandlene i Sentrum og
på Blindern.

HUSK FASTE- AKSJONEN FOR BIAFRA

Norges Katolske Kvinneforbund minner sine medlemmer om messen og felleskommunionen den 25. mars, Maria Budskapsdag. Messen frembæres for katolske kvinners arbeid verden over.

I Oslo feires messen i St. Dominikus Kirke kl. 18.30.
Styret.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 9. april (merk datoen): Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. Fru Mortensen kåserer over: «Oss katolikker imellom.»

Alle interesserte damer er velkomne.

HALDEN

Karl Knap 1/5

Tlf. 2710

Bygningsartikler - Rør og Maskinforretning
Linoleum

OSLO

*Blyvinduer
Glassmalerier*

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

*kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk*

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

Katolsklede rejsler 1969

Sct. Annæ Rejsler:

Rom i påsken: a) 1/4—8/4 (skoleferien) — 8 dages flyreise — 1/2 pension — 2 busrundture.
Pris: kr. 925,—.

b) 2/4—11/4 — 10 dages flyreise — 1/2 pension — 2 busrundture. Pris: kr. 995,—.

Reiseledere: lærerinde Annie Rastrup — rejsens præst: pater A. Keustersans, Næstved.

Det hellige Land: 5/5—19/5 — 15 dagers flyreise — Jerusalem—Galilæa — fuld pension — udflugter incl. Pris: kr. 2250,—.

Reiseleder: pater Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7—17/7 — 15 dages flyreise — Jerusalem—Galilæa — fuld pension — udflugter incl. Pris: kr. 2250,—.

Reiseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10—18/10 — Firenze—Assisi—Rom — 15 dages flyreise — fuld pension Firenze og Assisi — 1/2 pension i Rom — 2 busrundture. Pris: kr. 1195,—.

Reiseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejsler:

27/5—13/6 — Rom—Assisi—Firenze — 18 dages togreise — fuld pension. Pris: kr. 1300,—.

Reiseledere: Fru Elise Schwartz med assistance af en præst.

27/6—17/7 — Ravenna—Rom—Assisi — 21 dages togreise — 1/2 pension i Rom — fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris: kr. 1300,—.

Reiseledere: Fru Elise Schwartz med assistance af en præst.

13/9—28/9 — Rom—Assisi — 15 dagers flyreise — fuld pension. Pris: kr. 1275,—.

Reiseledere: Fru Elise Schwartz med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 690 301.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9—12/9 — 7 dages flyreise. Pris: kr. 920,—. Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,—.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. Ge 6341.

eller: Translatør, C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K. Tlf. PA 2539.

Dette bildet ble tatt under de nordiske biskopers siste møte i København.
Fra Norge deltok biskop Rùth og biskop Gran.

LESERNE SKRIVER-

(Forts. fra side 95.)

riteter som har kommet til uttrykk de siste tiår, har nettopp sett sin første oppgave i å gjøre sin autoritet meningsfylt. Og der dette lykkes, er det nesten ingen grenser for i hvilken grad mennesket kan legge sin vilje under autoriteter. Dette har vært både i positiv, verdifull retning, og i negativ, livsfarlig.

Det må derfor bli Kirkens første oppgave i denne autoritetskrise å gjøre den kirkelige autoriteten meningsfylt, og å bringe den på bølgelengde med en verden som stadig mer trenger selvstendige, klar-synte og åndelig aktive mennesker.

Vi har vært vidne til at vår tids Peter,

som av Kristus har fått oppgaven å symbolisere klippen under Kirkens bygg, har vist en form som ikke var entydig tilpasset byggets. Vi befinner oss ennå i efterdønningene etter det jordskjelv som da oppsto. For første gang i historien innlot den katolske kristenhet seg i debatt med «Kirkens røst». At denne debatt har virket utviklende, kan vel ikke betviles. Og at denne har vært et ledd i en frigjøringsprosess, synes for meg også tydelig. Kanskje er dette en frigjøring av de krefter og innstinkter som er i stand til, ledet av den Hellige Ånd, å fornemme Guds røst slik Gud har ønsket å møte nettopp det enkelte mennesket. Kanskje vil vi etterhvert bli nødt til å innse at sannheten til en viss grad er subjektiv. Dvs. at hvert

menneske møter mysteriet på sin spesielle måte. Derfor er et formulert dogme ikke noen garanti for en unison tro, da en formulering kan gi vidt forskjellig opplevelse og forståelsesfylde for de forskjellige. Det som er det viktigste er ikke at vi er «rett-troende», men at vi hver på vår måte lever i mysteriet. I dette kjærlighetens mysterium som er grunnlaget for den livsnødvendige fred Kristus gav oss. «Fred etterlater jeg dere, fred gir jeg dere; ikke den fred verden gir, gir jeg dere.» Og for å leve i denne fred, kreves det hele vårt engasjement i dyp respekt for vår nestes særpreg.

Berit Borgen.

BERGEN

UR

hos

FINCKELSEN

I Nygårdsgaten v/Eldorado
og
i Sletten Shopping Senter

BERGEN

Gode
Bergens-
firmaer

Johan M.
BENZON
AS
En gros - Telefon 10 106

1/3 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

Eches Fargehandel

NYGÅRDSGT. 19

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Solheimgt. 25

Tlf. 99 016

Bergen

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

VESTA · HYGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Peter M.
KOLDERUP

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

USLITELIG
MODERNE
og sanitært

Kjøkkenutstyr i rustfritt stål

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

Palmesøndag på Petersplassen.

LØSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS BOKHANDEL,
UNIVERSITETSBOKHANDLENE I
SENTRUM OG PÅ BLINDERN

OSLO

Joh. Weydahl & Søn

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE

og
HERMETIKK
en gros

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT 2, Oslo

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvøi 23, Grøfsen
Tlf. 21 18 32

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgata 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontigent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

De siviles krig

Noen unge vil visst si: Blir dere da aldri ferdig med de fem forbannede årene! Svaret er vel: Nei — vi blir ikke dét. Sjokkskaden ved Norges krig 1940—45 vil først dø med dem som opplevde den, hjemme eller ute. Ikke før. Først da blir den til 6 eller 14 eller 22 linjer i historiebøkene de unge leser på skolen — bare det. Inntil da, vil filmer som *Knut Andersens* «Brent jord» bli laget, og tale sterkt til et publikum som *husker* — og til noen andre. Kanskje også noen unge, som har så mange andre kriger i hodet.

Dette er saken: Norge slapp, med nød og neppe og en smule hell, relativt uskadd gjennom den annen verdenskrig. Okkupasjonen var en *relativ* ulykke, og våre tap i liv og eiendom kan ikke nevnes i sammenheng med hva russere, polakker, jugoslaver (og selvfølgelig: jøder) måtte ofre. Det var én unntagelse: Den tyske general *Rendulics* virkeliggjørelse av Hitlers ordre om «den brente jords taktikk», da han trakk seg ut av Nord-Finland, skarpt forfulgt av russerne. Den brente jorden var vår — Øst-Finnmark og Nord-Troms. Et landområde like stort som Danmark ble svidd av. En befolkning på 60 000 mennesker ble tvangs-evakuert fra sine nedbrente hjem. 11 000 bolighus, 116 skoler og 21 sykehus ble utslattet, kaianlegg, broer og kraftverk sprenget i luften. Livet var hardt og karrig nok der oppe fra før. Nå ble det pulverisert — i en arktisk natur, skremmende skjønn og veldig, som syntes å vende ryggen til menneskenes nød.

Forfatteren *Sigbjørn Holmebakk* har laget et godt og hederlig film-manuskript over dette høy-dramatiske stoffet, og *Knut Andersens* film er et nøkternt arbeid. Propaganda-patosen fra krigens dager er holdt utenfor. Tilbake er begivenhetenes egen, langt viktigere patos: *Mennekene* — slik de var. Fattige fiskere og småbrukere i en av Norges forsømte utkanter, samlet om de nære ting, familien og hjemmet, husdyrene og utkommet — vågt registrerende hva «tyskaran» og deres utslitte krigsmaskin førte inn i et landskap som i tusen år bare hadde

kjent og anerkjent én krig: Kampen for det daglige brød. Denne kontakt mellom de *egentlige* «soldatene» — livets slitere — og ødeleggelsesteknikken sørfra, er meget virkningsfull. De grønnkledte er effektive maktmennesker, det durer i motorer og smeller i våpen. Først gikk de frem. Nå går de tilbake — på en nordnorsk vei hvor en gulblank fjordingshest fører to særdeles sivile mennesker, en mann og en gutt med et melkespann og litt matfisk hjem for kvelden. *Slik* var det. Krigen var galskap, freden folkevett. Seieren lå i menneskene selv: Krig — det var ikke vår sak. Et barns fødsel var så mye viktigere.

Knut Andersen har ikke skapt norsk filmhistorie. Her er endog en og annen klossetheit, en og annen hjelpeløs klisjé. Men helheten er god, fordi både de dokumentariske og kunstneriske hensiktene er redelige. *Mattis Mathiesen* skal som sjef-fotograf ha en blomst for sin bevisste

eller instinktive viten om at landskap og sinn må belyse hverandre, i film som i litteratur. Han går akkurat så pass ut over det dokumentariske som emnet krever. *Rolf Søder* er tung og ekte og troverdig i rollen som kvenen *Heikki Haldonen* — hans taushet og hans blick på hendinger som er ham ytterst *fremmede* og *frastøtende*, er det helt riktige. Som hans hustru *Alma* er *Anne Lise Tangstad* kanskje vel «byfrøken», men leverer et godt og profesjonelt spill. Ellers finner jeg mest fengslende *Rainer Brønnecke* som den tyske offiseren — hvem han nå er, har han begrepet undergangsstemningen i de militære teknokratene som mot verdenskrigens slutt «gjorde sin plikt» (og den var rystende), med døden i hjertet.

«Brent jord» er et stykke uvanlig Norge-historie skikkelig og ordentlig fortalt. Dét er ingen dårlig bedrift, selv et kvart århundre efter.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Bitten Sand og Jan Cato Mollstad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.